

Høringssvar fra Det teologiske fakultet, UiO, til Kulturdepartementets høringsnotat om *Organisering av praktisk-teologisk utdanning - etter et tydelig skille mellom staten og Den norske kirke*

DATO 20.juli 2015

FRA Dekan Aud Valborg Tønnessen

REF 15/1233

INNLEDNING

Det teologiske fakultet (TF) takker for muligheten til å la seg høre i spørsmålet om organisering av praktisk-teologisk utdanning etter et tydelig skille mellom staten og Den norske kirke, utsendt av Kulturdepartementet 17. mars i år. Dette er en sak som direkte berører oss som institusjon og som er viktig i den videre utvikling av TFs utdanning av prester i fremtiden. Vi støtter Kulturdepartementets forslag om å overføre Det praktisk-teologiske seminar (PTS) til TF og Universitetet i Oslo (UiO), og mener det vil innebære en konsolidering og styrking av presteutdanningens faglige kvalitet, til beste for kirke og samfunn. Fakultetet finner høringsnotatet presist og velorientert i forhold til de komplekse sammenhenger denne saken inngår i. Forslagene som nå er til høring legger til rette for en lokalisering for PTS som fastholder institusjonenes mangeårige innsats for å utvikle faglighet og kompetanse i praktisk teologi, og fastholder de institusjonelle forbindelsene og de samarbeidsordninger som disse institusjonene har hatt fra starten av. Notatet går inn for en framtidig plassering av Kirkelig Utdanningscenter i nord/ Girkolaš Oahpahusguovdáš Davvin (KUN) under Den norske kirke. Vi er kjent med at det kan hende ikke er oppslutning i Kirkerådets høringssvar om denne løsningen, og drøfter mulige alternativer nedenfor, under avsnittet som dreier seg om KUN.

Det praktisk-teologiske seminar har siden opprettelsen vært knyttet til Det teologiske fakultet, og har i de siste par tiårene, i nært samarbeid med Det teologiske fakultet, utviklet en praksisutdanning som både er på høyde med utviklingen i de andre profesjonsfagene ved Universitetet, og som er tilsvarende vitenskapelig forankret. Det teologiske fakultet er tilfreds med at dette samvirket fastholdes når organiseringen av Den norske kirke forandres. Fakultetet finner forslagene helt naturlige, ettersom Universitetet har gitt profesjonsutdanning i teologi fra starten av, og ønsker fortsatt å gjøre dette.

Vi vil samtidig benytte anledningen til å avgi et fyldigere svar og særlig legge vekt på betydningen av robuste fagmiljøer knyttet til presteutdanningen. Dette er et perspektiv som har direkte relevans for organiseringen av både PTS og KUN. Videre har vi synspunkter på samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene og Den norske kirke som arbeidsgiver i tilknytning til praksistilbudet Veien til prestatjeneste (VTP).

Det teologiske fakultet

Postadr.: Postboks 1023 Blindern, 0315 Oslo
Kontoradr.: Domus Theologica
Blindernveien 9

Telefon: +4722850300
Telefaks: +4722850301
postmottak@teologi.uio.no
www.tf.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

BETYDNINGEN AV ROBUSTE FAGMILJØER

Det teologiske fakultet er det eldste fakultet ved UiO, og utdanning av prester til Den norske kirke er derfor en oppgave som har ligget til universitetet fra dets begynnelse. Opprettelsen av Det praktisk-teologiske seminar i (1834) 1848 la grunnlaget for det samarbeid som siden den gangen har eksistert mellom universitetet og seminaret om presteutdanningen. Frem til innføringen av den såkalte kvalitetsreformen i 2004 var graden cand.theol. et teoretisk studium i teologi ved Universitetet, mens den praktisk-teologiske utdanningen ble gitt i etterkant av seminaret. Siden 2004 har den praktisk-teologiske utdanningen vært integrert i graden cand. theol. Det er en utvikling som er i samsvar med det som i dag er normalordningen for profesjonsutdanninger ved Universitetet, der praksis og praksisorientert undervisning inngår i graden. En overføring av PTS til Universitetet/TF bekrefter samarbeidet som allerede eksisterer og vil samtidig gi mer robuste forskningsmessige rammer rundt presteutdanningen, noe som er fremtidsrettet og i tråd med de utdanningspolitiske føringer som nå legges.

Fakultetet merker seg med interesse at Stortingsmeldingen om strukturendringer i Universitets – og høyskolesektoren legges frem i samme tidsrom som høringsnotatet om profil og lokalisering av Det praktisk-teologiske seminar. I Stortingsmelding 18 (2014-2015) *Konsentrasjon for kvalitet — Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren* legges det vekt på betydningen som robuste fagmiljøer har for profesjonsutdanningenes kvalitet. Med tanke på den integrasjon av praksis og kompetanse om praksis som har skjedd i den teologiske profesjonsutdanningen, er dette interessant. Praksiserfaringer og kompetanse om praksis er viktige faglige perspektiver som krever omfattende interdisiplinært samarbeid for å utvikles på gode måter. En sammenslåing av TF og PTS vil være et viktig bidrag til at presteutdanningen ved UiO videreutvikles som forskningsbasert og praksisnært profesjonsløp.

Et viktig mål er at studiet skal bidra til at studentene utvikler selvstendig dømmekraft og trenes i å håndtere skjønnsmessige situasjoner. Det fordrer god sammenheng mellom studiets teoretiske og praktiske deler. Utdanningens kirkelige relevans sikres blant annet gjennom forskningskompetent integrasjon av teori og praksis. Den forskningsbaserte undervisningen som i dag gis i samarbeid mellom TF og PTS vil også i fortsettelsen befeste den vitenskapelige refleksjon om presteutdanningen. Forankringen av utdanning i forskning er en styrke når kandidater skal ut i arbeid i en kirke som står overfor store utfordringer i et samfunn og en kultur som preges av økt flerreligiøsitet. Her vil TF/PTS kunne spille en betydelig rolle fremover både i kirke og samfunn. PTS vil utvide forskningsfeltet til TF og bidra til den faglige robustheten og vil samtidig gjennom å bli del av TF, inngå i en større forskningssammenheng. Dette samarbeidet vil være gjensidig positivt for de ansatte så vel som studenter.

BETYDNINGEN AV PRESTEUTDANNING I NORD OG ORGANISERINGEN AV KIRKELIG UTSDANNINGSSENTER I NORD

Kulturdepartementet foreslår at KUN overføres til Den norske kirke. Dette vil fakultetet ikke anfekte, men vil samtidig peke på at det reiser viktige spørsmål knyttet til ivaretagelsen av en solid faglig forankring av

presteutdanningen i nord. KUN ble etablert i 1999 med det klare formål å bidra til å styrke rekrutteringen av prester til de nordligste bispedømmene. På det tidspunktet var den praktisk-teologiske utdanningen ikke integrert i cand.theol.graden, slik den ble i 2004. KUNs tilbud har heller ikke senere vært del av et integrert cand.theol.-løp, men har gitt tilbud om en selvstendig årsenhet i praktisk teologi for prester. TF godkjente i 2014 at årsstudiet i praktisk teologi ved KUN i sammenheng med en femårig master i religionsvitenskap ved Universitetet i Tromsø (UiT), under gitte faglige forutsetninger, kan ekvivaleres med graden cand.theol. UiTs rolle i presteutdanningen i nord er derfor viktig å fremheve. Det regionale perspektivet som høringsnotatet vektlegger i sin omtale av KUN, mister noe av sin betydning om ikke KUN også i fortsettelsen ses i sammenheng med den største og tyngste utdanningsinstitusjon i nord, nemlig UiT.

Vi mener at det bør være målsetting for Den norske kirke i fremtidens kirkeordning å bidra til opprettholdelsen av et nordnorsk utdanningstilbud for prester. Det forutsetter imidlertid at KUN også i fortsettelsen inngår i et institusjonssamarbeid som bidrar til den faglige robustheten som St.Meld. 18 legger vekt på. Det kan skje gjennom en videreføring av den samarbeidsavtale som i dag eksisterer mellom TF/PTS, KUN og UiT. KUN vil da på ene siden være knyttet til det religionsfaglige miljøet ved UiT, og på den andre siden til det teologifaglige og praktisk-teologiske miljøet ved UiO, noe som vil bidra til å sikre robustheten ved utdanningstilbudet og plassere KUN i sammenheng med forskningssterke miljøer.

Dersom KUN imidlertid ikke skulle legges inn under Den norske kirke, vil en mulighet være å legge KUN til UiO. Det kan gjøres med referanse til den allerede nevnte stortingsmelding om strukturendringer i universitet- og høyskolesektoren. En slik løsning vil videreføre ordningen som har eksistert fra opprettelsen av KUN. I øyeblikket er KUN en del av PTS, og det er mulig å forestille seg at denne ordning videreføres. Videre vil samarbeidet mellom UiO og UiT ligge som et faglig fundament og sikre at presteutdanning i nord bygger på vitenskapelig akademisk kompetanse. En slik ordning vil i så fall måtte bygge på de samme premisser som ligger til grunn for sammenslåingen av TF og PTS. Sammenslåing med KUN har hittil ikke vært eksplisitt drøftet som en aktuell mulighet ved UiO, men slike drøftinger kan naturligvis opptas etter behov, og i nært samarbeid også med UiT. For TF er det vesentlige uansett at de veletablerte samarbeidsordninger vi har redegjort for, videreføres.

Frem til en iverksettelse av KUNs nyorganisering, er KUN underlagt PTS. TF har så langt gitt studiepoeng for KUNs praktisk-teologiske utdanning av prester. Siden UiT ikke har praktisk-teologisk utdanning, vil TF også i fortsettelsen kunne gi studiepoeng til KUNs praktisk-teologiske presteutdanning.

VTP OG SAMARBEIDET MELLOM DEN NORSKE KIRKE OG UTDANNINGSINSTITUSJONENE OM PRAKSIS

TF/PTS har i dag et selvstendig ansvar for praksiselementer og praksisperioder som inngår i graden cand. theol. Denne graden fordrer ikke kirkemedlemskap. Opptak til studieprogrammet krever generell studiekompetanse. Det hører til profesjonsutdanningsløp å sørge for at praksis inngår i en faglig sammenheng som gjør at studentene opparbeider seg en kompetanse som gjør dem både faglig sterke og godt kvalifiserte til å utøve sin profesjon. Derfor er interaksjonen mellom teori og praksis en viktig

forutsetning for profesjonsdannelsen. Integrasjonen av PTS og TF vil ikke endre dette, og det er derfor nødvendig at UiO settes i stand til å videreføre praksisdelen av utdanningen. Praksis må – på like linje med praksisutdanningen for andre profesjoner ved Universitetet – skje med forankring i fag-og forskningsmiljøet.

Regjeringen har foreslått at profesjonsstudiet i teologi skal omfattes av skikkethetsforskriften, som benyttes i lærer- og helse- og sosialfagsutdanninger. Den skal sikre at studentene har de personlige og faglige evner som er nødvendige for å utøve sitt yrke. Innpassingen av profesjonstudiet i teologi under skikkethetsforskriften understreker viktigheten av at det finnes læringsaktiviteter og –arenaer der studentene utvikler den kompetanse som er nødvendig for å kunne gå inn i menneskebehandlerarbeid på forsvarlig vis. Denne læringen skjer først og fremst innenfor utdanningstilbudets emner.

I tillegg til den praksis som utdanningsinstitusjonene selv gir, er det etablert et samarbeid mellom dem og Den norske kirke ved bispemøtet om praksisprogrammet Veien til prestatjeneste. Sammenslåingen av PTS og TF vil ikke medføre endringer i dette samarbeidet. Gjennomføringen av dette programmet er obligatorisk for studenter som søker ordinasjon i Den norske kirke. For oss som utdanningssted er VTP viktig fordi det gir studenter muligheten til tidlig å etablere kontakt med arbeidsgiver, noe som er verdifullt i en profesjonsutdanning. Det gir også studentene mulighet til å få god forståelse av de arbeidsforhold og forventninger som møter dem som ferdige kandidater.

KONKLUSJON

Det teologiske fakultet støtter forslaget om å legge Det praktisk-teologiske seminar inn under Universitetet i Oslo og TF. I stor grad innebærer det en videreføring av dagens ordning, da TF og PTS allerede samarbeider om teologi- og presteutdanning, slik vi har gjort siden midten av 1800-tallet. Vi ser det også som ønskelig at samarbeidet som vi i dag har med KUN om presteutdanningen fortsetter. Det vil gi kontinuitet i overgangen, dersom KUN legges inn under Den norske kirke. TF samarbeider i dag også godt med UiT som vi ser som en nøkkelinstitusjon i utdanningen av prester i den nordlige landsdel. Fakultetet er innstilt på å drøfte tettere samorganisering med KUN, hvis dette er aktuelt.